

KOMPENDIUM SZKOLEŃ REALIZOWANYCH PRZEZ LGD STOWARZYSZENIE „DZIEDZICTWO I ROZWÓJ”
w ramach projektu:

Multimedialne Centrum Edukacji Lokalnej

Wstęp

Cel projektu: Promocja działań edukacyjnych na obszarach wiejskich pozwalających zdobyć lub rozwinąć umiejętności zawodowe i intelektualne mieszkańców, rozwijać pasje i zainteresowania, promować dorobek kulturowy obszaru.

Celem projektu jest również zwiększenie potencjału edukacyjnego obszarów wiejskich poprzez podnoszenie jakości i dostępności kształcenia dzięki wykorzystaniu nowoczesnych technologii.

Do zadań projektu należy ułatwienie indywidualnego dostępu na narzędzi pozwalających na podnoszenie kompetencji i rozwój zainteresowań, a także wspieranie integracji mieszkańców obszarów wiejskich z różnych województw w Polsce.

Grupa docelowa:

- Społeczność lokalna, lokalni liderzy, organizacje pozarządowe, przedsiębiorcy, gospodarstwa agroturystyczne i ekologiczne, rodziny rolników, osoby bezrobotne, jednostki kultury, parafie, mieszkańcy obszarów LGD bez względu na wiek, dzieci i młodzież wiejska

SPIS TREŚCI

■ KGW POMYSŁEM NA PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ SPOŁECZNĄ	1
■ NOWE UMIEJĘTNOŚCI - NOWE SZANSE – kurs z zakresu podstaw obsługi komputera oraz Internetu.	21
■ OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W TURYSTYCE WIEJSKIEJ	38

SZKOLENIE 3:

OBSŁUGA RUCHU TURYSTYCZNEGO W TURYSTYCE WIEJSKIEJ

OPRACOWANIE: Justyna Ścibisz

Uwarunkowania prawno-organizacyjne prowadzenia działalności w turystyce wiejskiej

Uwarunkowania prawno-organizacyjne prowadzenia działalności w turystyce wiejskiej

Działalność gospodarcza

1. Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej z dnia 2 lipca 2004 r. (Dz. U. 2004 Nr 173 poz.1807) wraz z przepisami wprowadzającymi te ustawę (Dz. U. 2004 Nr 173 poz. 1808),
2. Ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks Cywilny (Dz. U. 1964 Nr 16 poz. 93 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników. Obwieszczenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 7 listopada 1997 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 1998 nr 7 poz. 25 z późn. zm.),
4. Ustawa o podatku rolnym z dnia 15 listopada 1984 r. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 20 lipca 2006 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o podatku rolnym (Dz. U. 2006 nr 136 poz. 969),
5. Ustawa z dnia 13 października 1995 r. o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej

Polskiej z dnia 13 grudnia 2004 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o zasadach ewidencji i identyfikacji podatników i płatników (Dz. U. 2004 nr 296 poz. 2681 z późn. zm.).

Podstawowym aktem prawnym regulującym prowadzenie działalności gospodarczej jest Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej.

Ustawa ta „reguluje podejmowanie, wykonywanie i zakończenie działalności gospodarczej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, oraz zadania administracji publicznej w tym zakresie”.

(Art.1 Ustawy)

Zgodnie z ustawa:

- **działalnością gospodarcza** jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły (Art.2).

Dla działalności turystycznej prowadzonej przez rolników w gospodarstwach rolnych ustawa przewiduje wyjątek (Art.3 Ustawy):

- „przepisów ustawy nie stosuje się do działalności wytwórczej w rolnictwie w zakresie upraw rolnych oraz chowu i hodowli zwierząt, ogrodnictwa, warzywnictwa, leśnictwa i rybactwa śródlądowego, **a także wynajmowania przez rolników pokoi, sprzedaży posiłków domowych i świadczenia innych usług związanych z pobytem turystów**”.

Ustawa o swobodzie działalności gospodarczej nie definiuje jednak takich pojęć jak „rolnik” czy też gospodarstwo rolne. Wynikają one jednak pośrednio z definicji zawartych w innych ustawach:

- Kodeks Cywilny (art.553) określa, że gospodarstwo rolne to grunty rolne wraz z gruntami leśnymi, budynkami lub ich częściami, urządzeniami i inwentarzem, jeśli stanowią lub mogą stanowić zorganizowaną całość gospodarczą, oraz prawami związanymi z prowadzeniem gospodarstwa rolnego,
- Ustawa o ubezpieczeniu społecznym rolników uznaje:
 - za gospodarstwo rolne; każde gospodarstwo służące prowadzeniu działalności rolniczej,
 - za działalność rolniczą; działalność w zakresie produkcji roślinnej lub zwierzęcej, w tym ogrodniczej, sadowniczej, pszczelarskiej i rybnej,
- Ustawa o podatku rolnym określa, że:

- gospodarstwo rolne to obszar gruntów, o których mowa w art.1 (grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków, jako użytki rolne, lub jako zakrzewione i zadrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza) o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha fizyczny lub 1 ha przeliczeniowy
- za działalność rolniczą; produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowle i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego, fermowego oraz chów i hodowle ryb.

Każda z przedstawionych definicji została sformułowana dla potrzeb innej ustawy. Jednak dla stosowania przepisów o swobodzie działalności gospodarczej można przyjąć, że:

gospodarstwo rolne to grunty, budynki, urządzenia i inwentarz, które służą faktycznie celom produkcji rolnej. Świadczenie, zatem usług turystycznych w gospodarstwie rolnym - w oparciu o zabudowania, grunty i inne zasoby gospodarstwa, wyklucza zmianę ich charakteru i naruszenia podstawowej funkcji, jaką jest produkcja rolna. Kryterium to musi być spełnione przede wszystkim w odniesieniu do świadczenia „innych usług związanych z pobytem turystów”. Natomiast wynajmowanie pokoi oraz sprzedaż posiłków domowych może odbywać się także w oparciu o inne zasoby niż grunty i budynki służące produkcji rolnej, jednak pod warunkiem, że świadczy je rolnik.

Art.3 wyłącza spod działania ustawy wąski zakres usług turystycznych. Praktycznie oznacza to m. in. że:

- pokoje gościnne to nie odrębne miejsca noclegowe, całe domki turystyczne itd., tylko pokoje znajdujące się w budynku mieszkalnym w gospodarstwie rolnym,
- wynajem pokoi i miejsc na ustawienie namiotów jest związany z pobytem turystów, czyli dla osób przebywających na wypoczynku, a nie wynajmu dla robotników sezonowych, podnajmowania mieszkań i in.,
- sprzedaż posiłków domowych wyklucza prowadzenie kuchni dla innych osób niż te, które przebywają w gospodarstwie na wypoczynku,
- inne usługi związane z pobytem turystów są to usługi poza noclegiem i wyżywieniem np. ognisko,

przejażdżka konna, rowerowa, itd. ale pod warunkiem, że są one organizowane w obrębie własnego gospodarstwa i dla osób, które przebywają w gospodarstwie na wypoczynku.

Rolnik, który świadczy usługi turystyczne ponad wyłączenie Art.3 Ustawy staje się przedsiębiorcą, ponieważ:

1. Przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębną ustawa przyznaje zdolność prawną – wykonującą we własnym imieniu działalność gospodarczą

1. Za przedsiębiorców uznaje się także wspólników spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej (Art.4)

Rolnik świadczący usługi poza zakresem działania gospodarstwa rolnego obowiązany jest uzyskać odpowiedni wpis do ewidencji gospodarczej, stając się jednocześnie przedsiębiorcą w rozumieniu prawa.

Zasady podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej

Wymagania prawne podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej – w tym również świadczenia usług turystycznych przez rolników obejmują przede wszystkim:

1. obowiązki związane z podejmowaniem i wykonywaniem działalności gospodarczej, z wyjątkiem zwolnienia określonego w Art.3 jak wyżej:
 - a) przedsiębiorca może podjąć działalność gospodarczą po uzyskaniu wpisu do:
 - rejestru przedsiębiorców w Krajowym Rejestrze Sadowym lub
 - Ewidencji Działalności Gospodarczej,
 - b) wpisowi do ewidencji podlegają przedsiębiorcy będący osobami fizycznymi, zasady wpisu do rejestru przedsiębiorców określają odrębne przepisy,
2. obowiązek rozliczania podatku dochodowego od osób fizycznych z tytułu dochodów osiągniętych z turystyki,
3. obowiązek rozliczania podatku od towarów i usług (VAT) - dla osób prowadzących działalność w szerszym zakresie,
4. zmianę sposobu obliczania i opłacania podatku od nieruchomości związanego ze zmianą wykorzystania pomieszczeń lub gruntów na cele turystyczne,
5. obowiązki w zakresie ubezpieczenia społecznego w związku z podejmowaniem działalności

gospodarczej na własny rachunek (KRUS, ZUS), ewentualnie z zatrudnianiem innych osób,

6. wpis do ewidencji obiektów hotelarskich lub do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie,
7. pozostałe obowiązki wynikające z innych ustaw (sanitarne – dla wynajmowania pokoi i wydawania posiłków, przeciwpożarowe, budowlane, ochrony środowiska, meldunkowe i inne),
8. nie wszystkie wymagania prawne dotyczą każdej osoby podejmującej się świadczenia usług turystycznych. Należy więc swoją sytuację dopasować do jednej z wielu możliwości, jakie stwarzają przepisy.
9. Dalsze czynności związane z rejestracją i prowadzeniem działalności turystycznej to:
 - a. uzyskanie numeru statystycznego REGON w Głównym Urzędzie Statystycznym,
 - b. zgłoszenie działalności do Urzędu Skarbowego,
 - c. uzyskanie numeru identyfikacji podatkowej (NIP),
 - d. prowadzenie książki meldunkowej,
 - e. wnoszenie opłat miejscowych,
 - f. prowadzenie ewidencji dla potrzeb VAT (niezależnie czy jest się od niego zwolnionym, czy nie),
 - g. wyrobienie pieczętki i szyldu / tablicy informacyjnej.

Zgłoszenie działalności gospodarczej

Ewidencja działalności gospodarczej:

Ewidencje prowadzi gmina właściwa dla miejsca zamieszkania przedsiębiorcy, przy czym miejscem zamieszkania jest miejscowość, w której przebywa przedsiębiorca z zamiarem stałego pobytu. Organem ewidencyjnym jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Ewidencja jest jawna. Każdy ma prawo dostępu do danych zawartych w ewidencji i przeglądania akt przedsiębiorcy wpisanego do ewidencji. Wpis do ewidencji jest dokonywany na wniosek, chyba że przepis szczególny przewiduje wpis z urzędu.

Podejmowanie działalności gospodarczej bez wpisu do ewidencji lub KRS, jak również brak oznakowania siedziby i miejsca działalności gospodarczej jest karalne (Ustawa z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń Dz. U. Nr 12, poz. 114, z późn. zm.: art.601 §1 oraz §3).

Wybrane przepisy o usługach turystycznych a turystyka wiejska

1. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach turystycznych (tekst jednolity Dz. U. 2004 r. Nr 223, poz. 2268 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 22, poz. 169),
3. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2004 r. Nr 173, poz. 1808),

Ustawa o usługach turystycznych określa warunki świadczenia przez przedsiębiorców usług turystycznych.

„usługami turystycznymi zgodnie z ustawą są usługi przewodnickie, hotelarskie oraz wszystkie inne usługi świadczone turystom lub odwiedzającym” (Art.3 pkt 1).

Podmioty świadczące usługi turystyczne:

- a) organizator turystyki – przedsiębiorca organizujący imprezę turystyczną,
- b) pośrednik turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na wykonywaniu, na zlecenie klienta, czynności faktycznych i prawnych związanych z zawieraniem umów świadczenia usług turystycznych,
- c) agent turystyczny – przedsiębiorca, którego działalność polega na stałym pośredniczeniu w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych na rzecz organizatorów turystyki posiadających wpis w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych,
- d) przewodnik turystyczny – osoba zawodowo oprowadzająca turystów lub odwiedzających po wybranych obszarach, miejscowościach i obiektach oraz udzielająca o nich informacji,
- e) pilot wycieczek – osoba towarzysząca, w imieniu organizatora turystyki, uczestnikom imprezy turystycznej, sprawująca nad nimi opiekę i czuwająca nad sposobem wykonania na ich rzecz usług.

Impreza turystyczna - co najmniej dwie usługi turystyczne tworzące jednolity program i objęte wspólną ceną, jeżeli usługi te obejmują nocleg lub trwają ponad 24 godziny albo, jeżeli program przewiduje zmianę miejsca pobytu.

Działalność gospodarcza w zakresie organizowania imprez turystycznych

Działalność gospodarcza w zakresie organizowania imprez turystycznych oraz pośredniczenia na zlecenie

klientów w zawieraniu umów o świadczenie usług turystycznych jest działalnością regulowaną w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej i wymaga uzyskania wpisu w rejestrze organizatorów turystyki i pośredników turystycznych, zwanego dalej „rejestrem”.

Działalność regulowana jest to działalność gospodarcza, której wykonywanie wymaga spełnienia szczególnych warunków określonych przepisami prawa.

Przewodnikiem turystycznym lub pilotem wycieczek może być osoba, która posiada uprawnienia określone ustawą. Okazjonalne prezentowanie gościom okolicznych atrakcji przez właścicieli gospodarstw agroturystycznych – szczególnie nieodpłatnie, nie wymaga uzyskania uprawnień.

Świadczenie usług turystycznych z oferta usług złożonych, obejmujących kilka świadczeń nie zawsze będzie wymagało wpisu do rejestru organizatorów turystyki i pośredników turystycznych. Jeżeli są to usługi noclegów i "żywienia w jednym obiekcie, uznaje się, że jest to jedna usługa hotelarska. **W przypadku zaś rolnika – łączenie kilka Usług np. nocleg, wyżywienie oraz „inne usługi związane z pobytem turysty” w gospodarstwie rolnym zgodnie z Art.3 ustawy nie nosi znamion działalności gospodarczej.**

Usługi hotelarskie

usługi hotelarskie to krótkotrwałe, ogólnie dostępne wynajmowanie domów, mieszkań, pokoi, miejsc noclegowych, a także miejsc na ustawienie namiotów lub przyczep samochodowych, oraz świadczenie w obrębie obiektu, usług z tym związanych.

Usługi hotelarskie mogą być świadczone w obiektach hotelarskich, które spełniają:

- wymagania, co do wielkości obiektu, jego wyposażenia oraz zakresu świadczonych usług, ustalone dla rodzaju i kategorii, do których obiekt został zaszeregowany,
- wymagania sanitarne, przeciwpożarowe oraz inne określone odrębnymi przepisami.

Usługi hotelarskie mogą być również świadczone w innych obiektach (w tym wynajmowane przez rolników pokoje i miejsca na ustawienie namiotów w prowadzonych przez nich gospodarstwach rolnych), jeśli obiekty te spełniają minimalne wymagania określone Rozporządzeniem Ministra Gospodarki z 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, oraz wymagania sanitarne, przeciwpożarowe i inne określone odrębnymi

przepisami.

Ustala się następujące rodzaje obiektów hotelarskich: (Art.36)

1) hotele

2) motele

3) pensjonaty

4) kempingi (campingi)

5) domy wycieczkowe

6) schroniska młodzieżowe

7) schroniska

8) pola biwakowe

Oznaczenia dla kategorii obiektów hotelarskich:

- hotel, motel, pensjonat - pięć kategorii oznaczonych gwiazdkami,
- kemping - cztery kategorie oznaczone gwiazdkami,
- dom wycieczkowy i schronisko młodzieżowe - trzy kategorie oznaczone cyframi rzymskimi.

Nazwy rodzajów i oznaczenia kategorii obiektów hotelarskich, o których mowa w Art.36 i Art.37, podlegają ochronie prawnej i mogą być stosowane wyłącznie w odniesieniu do obiektów hotelarskich w rozumieniu niniejszej ustawy. Przedsiębiorca lub rolnik zamierzający świadczyć usługi hotelarskie w gospodarstwie rolnym zobowiązany jest zgłosić ten obiekt do ewidencji innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie - prowadzonej przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) właściwego ze względu na miejsce położenia obiektu. Wpis do wyżej wymienionej ewidencji dla rolnika prowadzącego gospodarstwo agroturystyczne nie powoduje skutków podatkowych ani ubezpieczeniowych. Przepisy o usługach turystycznych określają warunki świadczenia usług hotelarskich. Ich celem jest określenie standardów wyposażenia i zakresu usług świadczonych w poszczególnych obiektach. Przepisy o usługach hotelarskich wraz z innymi przepisami; budowlane, sanitarne i przeciwpożarowe – mają na celu zapewnić bezpieczeństwo osób korzystających z zakwaterowania w tych obiektach, niezależnie od ich standardu. Organ gminy może dokonać kontroli każdego obiektu na swoim terenie – zarówno wpisanego do swojej ewidencji, jak również do ewidencji wojewody. W razie rażących niedociągnięć w spełnieniu minimalnych warunków wyposażenia, wymagań budowlanych i in. może zostać wydana decyzja o wstrzymaniu świadczenia usług w obiekcie do czasu usunięcia niedociągnięć.

Umowy z klientem i regulamin

W trakcie prowadzenia działalności turystycznej na kwatery dawca niejednokrotnie będzie spisywał

umowy. Zawieranie umów reguluje kodeks cywilny. Zasada prawa cywilnego, które reguluje zawieranie umów jest swoboda w ich treści. Umowa, która nie przekracza wartości 2.000 zł może być zawierana ustnie. Powyżej tej kwoty wymagana jest forma pisemna, bez której niemożliwe będzie udowodnienie swoich roszczeń.

Umowy zawierane bezpośrednio z klientem

W umowach pisemnych należy uwzględnić między innymi następujące zagadnienia:

- informacje o charakterze wynajmowanego pokoju,
- zakres korzystania z innych pomieszczeń i terenu,
- określenie ceny i zasad płatności,
- określenie form płatności; gotówkowa lub inna,
- czas trwania pobytu gości,
- przyjęcie i odwoływanie rezerwacji, kaucje,
- regulamin pobytu (zasady domu).

Ochrona klienta

- w zakresie nieuregulowanym ustawą do umów z klientami zawieranych przez organizatorów turystyki i pośredników turystycznych stosuje się przepisy Kodeksu Cywilnego oraz inne przepisy dotyczące ochrony konsumenta,
- organizator turystyki odpowiada za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy
- świadczenie usług turystycznych, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest spowodowane wyłącznie:
 - działaniem lub zaniechaniem klienta,
 - działaniem lub zaniechaniem osób trzecich, nieuczestniczących w wykonywaniu usług przewidzianych w umowie, jeżeli tych działań lub zaniechań nie można było przewidzieć ani uniknąć, albo
 - siłą wyższą
- wyłączenie odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy,
- w przypadkach jak wyżej, nie zwalnia organizatora turystyki od obowiązku udzielenia w czasie trwania imprezy turystycznej pomocy poszkodowanemu klientowi.

Przepisy podatkowe

Przepisy podatkowe związane z prowadzeniem działalności gospodarczej w turystyce regulują przepisy ustawy:

1. Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jednolity Dz. U. 2000 Nr 14, poz. 176 z późn. zm.),

2. Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 26 sierpnia 2003 r. w sprawie prowadzenia podatkowej księgi przychodów i rozchodów (Dz. U. 2003 Nr 152 poz. 1275)
3. Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U. 1998 r. Nr 144, poz. 930 z późn. zm.),
4. Ustawa o podatku od towarów i usług z dnia 11 marca 2004 r. (Dz. U. 2004 r. Nr 54, poz. 535 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (tekst jednolity Dz. U. 2005 Nr 8 poz. 60 z późn. zm.),
6. Ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. Przepisy wprowadzające ustawę o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. 2004 r. Nr 173, poz. 1808).

Podatek dochodowy

Podatek dochodowy od osób fizycznych opłacany na podstawie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, a także na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne, dotyczy z zasady każdej osoby fizycznej osiągającej dochody, chyba że odrębny przepis zwalnia z tego podatku.

Dla turystyki wiejskiej możliwe są 3 formy opodatkowania podatkiem dochodowym:

- a) podstawowa forma opodatkowania są zasady ogólne, czyli książka przychodów i rozchodów,
- b) osoby fizyczne osiągające przychody z pozarolniczej działalności gospodarczej mogą również opłacać zryczałtowany podatek dochodowy, w formie:
 - ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych,
 - karty podatkowej.

Dla wielu grup usługodawców wiejskich istnieje w dalszym ciągu możliwość całkowitego zwolnienia z podatku dochodowego od osób fizycznych. Art. 21 pkt 43 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych zwalnia z podatku dochodowego gospodarstwa prowadzące działalność agroturystyczną:

„(zwalnia się) dochody uzyskane z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochody uzyskane z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5”

Zwolnienie przysługuje każdemu, kto spełnia w/w warunki nawet wtedy, jeśli osiąga dodatkowe dochody z innych działalności. W tej sytuacji dochody zwolnione

z opodatkowania nie łączą się dla celów podatkowych z innymi dochodami. Chociaż osoby zwolnione z podatku dochodowego nie mają obowiązku prowadzenia "żadnej dokumentacji, obowiązek jednak ten wynika z innych przepisów – np. ustawy o podatku od towarów i usług

Formalności związane z wyborem formy opodatkowania zostały obecnie znacznie uproszczone.

ad. a) Podatek na zasadach ogólnych

Obliczany jest od faktycznie osiągniętego dochodu, składany jest co miesiąc na deklaracji PIT-5 do Urzędu Skarbowego. Podatek na zasadach ogólnych w turystyce wiejskiej dotyczy przede wszystkim osób, które prowadzi działalność usługową w większym zakresie. Jest on z wielu względów korzystny, ponieważ podatnik ma możliwość udokumentowania kosztów uzyskania przychodu i odliczenia ich od osiągniętego przychodu. Gdy koszty uzyskania przychodu są równe sumie uzyskanych przychodów podatku dochodowego się nie opłaca. Nie zwalnia to jednak podatnika od składania odpowiednich deklaracji.

Koszt uzyskania przychodu to każdy wydatek niezbędny dla uzyskania tego przychodu, z wyjątkiem kosztów określonych w Art. 23 ustawy.

Nie stanowią kosztu przychodu inwestycje na spódki trwałe (zakup gruntów, budynków oraz wyposażenia trwałego powyżej 3 500 zł). Środki trwałe podlegają amortyzacji, która z kolei jest kosztem prowadzonej działalności. W przypadku prowadzenia turystyki wiejskiej istotne znaczenie może mieć amortyzacja pojazdów prowadzonych do działalności gospodarczej, budynków, wyposażenia.

ad. b) Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych

Ustawa dopuszcza opodatkowanie zryczałtowanym podatkiem dochodowym niektóre przychody osiągane przez osoby fizyczne:

1. prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą,
2. osiągające przychody z tytułu umowy najmu, podnajmu, dzierżawy, poddzierżawy, lub innych umów o podobnym charakterze, jeżeli umowy te nie są zawierane w ramach prowadzonej pozarolniczej działalności gospodarczej,
3. będące osobami duchownymi.

Osoby fizyczne wymienione w pkt, 1 opłacają zryczałtowany podatek dochodowy w formie:

- ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych, lub
- karty podatkowej.

Osoby fizyczne wymienione w pkt 2 opłacają ryczałt od

przychodów ewidencjonowanych. Ryczałt polega na opłaceniu podatku liczonego od całości przychodów, bez dokumentowania i odliczania kosztów ich uzyskania. Obowiązuje natomiast prowadzenie ewidencji przychodu według ustalonego wzoru. W przypadku nieprowadzenia ewidencji lub prowadzenia jej niezgodnie z warunkami wymaganymi do uznania jej za dowód w postępowaniu podatkowym, a także w przypadku stwierdzenia związków gospodarczych podatnika polegających na opłaceniu podatku w formie karty podatkowej na zasadach określonych w Rozdziale 3 ustawy, podatnik traci prawo do ryczałtu od początku roku podatkowego. Przy opłaceniu podatku w formie ryczałtu wymagane jest ponadto prowadzenie ewidencji środków trwałych, wartości niematerialnych i prawnych, a także przechowywanie dowodów zakupu towarów.

Ryczałt od przychodów ewidencjonowanych wynosi:

- 20% przychodu przedstawiciele wolnych zawodów,
- 17% usługi o niskich kosztach własnych; hotelarskie, pośrednictwo finansowe, w sprzedaży samochodów i inne,
- 8,5% między innymi działalność gastronomiczna w zakresie sprzedaży napojów o zawartości powyżej 1,5%,
- 5,5% między innymi przychody z działalności wytwórczej, budowlanej,
- 3% między innymi działalność gastronomiczna w zakresie sprzedaży alkoholu do 1,5% oraz wszelki handel.

Dochody objęte ryczałtem ewidencjonowanym nie łączą się z innymi dochodami. Przy ryczałcie ewidencjonowanym nie ogranicza się liczby pokoi gościnnych.

Karta podatkowa:

Opodatkowanie w formie karty podatkowej następuje na wniosek podatnika złożony w deklaracji według ustalonego wzoru (PIT 16). Podatnicy opodatkowani w formie karty podatkowej są zwolnieni od obowiązku prowadzenia ksiąg, składania zeznań podatkowych, deklaracji o wysokości uzyskanego dochodu oraz wpłacania zaliczek na podatek dochodowy. Mają natomiast obowiązek zbierania kopii wystawionych przez siebie kopii i rachunków. Wysokość stawki w karcie podatkowej jest uzależniona między innymi od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności, liczby zatrudnionych pracowników, liczby mieszkańców, w której prowadzona jest działalność gospodarcza. Wysokość podatku dochodowego w formie karty podatkowej ustalana jest w drodze decyzji urzędu skarbowego odrębnie za każdy rok podatkowy. Podatnik może zawiesić działalność, jeśli planowana przerwa trwa minimum powyżej 10 dni

(Art.34.1.).

„w przypadku zgłoszenia przez podatnika przerwy w prowadzeniu działalności w danym roku podatkowym nie pobiera się podatku opłacanego w formie karty podatkowej za cały okres przerwy trwającej nieprzerwanie co najmniej 10 dni w wysokości 1/30 miesięcznej należności za każdy dzień przerwy, jeżeli podatnik zawiadomi o tej przerwie najpóźniej w dniu jej rozpoczęcia i w dniu poprzedzającym dzień jej zakończenia, z wyjątkiem ust. 2”

Zryczałtowany podatek w formie karty podatkowej dla osób fizycznych – w tym rolników prowadzących gospodarstwa rolne określa tabela XII ustawy (Dz. U. 1998 r. Nr 144 poz. 930 z późn. zm.).

Podatek od towarów i usług (VAT)

W Unii Europejskiej podatki dochodowe każde państwo członkowskie ustala dowolnie – z zastrzeżeniem, że zasady opodatkowania nie mogą naruszać równej konkurencji między przedsiębiorcami. W przypadku podatku od wartości dodanej (VAT) obowiązuje powszechność stosowanie tej formy opodatkowania. Ustawa z dnia 11 marca 2004 r. reguluje zasady opodatkowania podatkiem od towarów i usług:

„podatnikami są osoby prawne, jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz osoby fizyczne, wykonujące samodzielnie działalność gospodarczą, o której mowa w ust.2, bez względu na cel lub rezultat takiej działalności” (Art.1 ust.1 ustawy).

Obowiązek płacenia podatku VAT jest obligatoryjny dla wszystkich podmiotów gospodarczych, których obroty roczne przekroczą poziom 10 000 euro. Podmioty, które nie osiągną takiego obrotu mogą deklorować płacenie tego podatku, składając w urzędzie skarbowym pisemne oświadczenie.

Zasadnicza stawka podatku VAT w Polsce wynosi 23%. Dla usług hotelarskich, gastronomicznych i przewozu osób obowiązuje stawka 8%, dla usług świadczonych za granicą 0%.

Podstawa opodatkowania podatkiem VAT jest obrót, z zastrzeżeniem wymienionym w Art.29 ustawy. Obrotem jest kwota należna z tytułu sprzedaży, pomniejszona o kwotę należnego podatku. Kwota ta obejmuje całość świadczenia należnego od nabywcy. Obrotem jest także otrzymana dotacja, subwencja i inna dopłata o podobnym charakterze związana z dostawą lub świadczeniem usług.

Podatnicy zwolnieni z podatku od towarów i usług ze względu na niewielki rozmiar działalności, mają obowiązek prowadzić ewidencje sprzedaży za dany

dzień. Obowiązek ten dotyczy również rolników świadczących usługi agroturystyczne. Ewidencja może być prowadzona w dowolny sposób – np. w formie zwykłego zeszytu. Musi jednak pozwalać na uchwycenie przekroczenia 10 000 EUR przychodu.

Brak jakiegokolwiek ewidencji może spowodować oszacowanie przychodu i opodatkowanie go w całości stawka 23%, bez możliwości żadnych odliczeń.

Podatek od nieruchomości

Podatek od nieruchomości reguluje:

1. Ustawa z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 121 poz. 844),
2. akty prawa miejscowego (uchwały rad gmin).

Podatek od nieruchomości to powszechny podatek płacony przez posiadaczy gruntów, budynków i budowli, ustalany, co do wysokości i nakładany przez gminę. Jest on jednym z głównych źródeł dochodu gminy.

Z podatku od nieruchomości zwolnione są między innymi:

- grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków, jako użytki rolne, grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych lub lasy, z wyjątkiem zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej,
- budynki i budowle lub ich części położone na gruntach gospodarstwa rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej, zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej,
- nieruchomości zajęte na potrzeby prowadzenia przez stowarzyszenia statutowej działalności wśród dzieci i młodzieży w zakresie oświaty, wychowania, nauki i techniki, kultury fizycznej i sportu z wyjątkiem wykorzystywanych do prowadzenia działalności gospodarczej,
- grunty zajęte trwale na obozowiska i bazy wypoczynkowe dzieci i młodzieży.

Dla pozostałych gruntów, budynków oraz budowli podatek jest zróżnicowany ze względu na sposób ich wykorzystania. Stawki te są corocznie rewaloryzowane.

Podstawowe opodatkowania stanowią:

- dla budynków lub ich części – powierzchnia użytkowa,
- dla budowli – ich wartość ustalona na dzień 1 stycznia roku podatkowego,
- dla gruntów – powierzchnia tych gruntów.

W praktyce ważne jest, że obowiązek podatkowy nie

dotyczy wykorzystywanych gruntów rolnych czy leśnych bez zmiany ich podstawowego przeznaczenia. Ustawa nie przewiduje wyłączenia z podatku gruntowego terenów przeznaczonych na cele rekreacyjne, jeżeli są wykorzystywane gospodarczo (kąpieliska, tereny do jazdy konnej, ścieżki rowerowe itp.)

Rolnicy wynajmujący pokoje gościnne w budynkach mieszkalnych na obszarach Wiejskich w ilości do 5 pokoi – płać podatek od nieruchomości wg stawki za powierzchnie pomieszczeń mieszkalnych.

Opłata miejscowa

Opłata miejscowa (zwana też potocznie opłatą klimatyczną) oraz uzdrowską pobiera się od turystów w gminach, które posiadają szczególne walory klimatyczne, krajobrazowe oraz uzdrowskie. Wojewoda, na wniosek rady gminy, po uzgodnieniu z ministrem właściwym do spraw środowiska, ustala miejscowości odpowiadające kryteriom ustawy. Opłatę wprowadza na swoim terenie rada gminy w formie uchwały.

Górne granice stawek kwotowych określa minister właściwy do spraw finansów publicznych w drodze obwieszczenia w Dzienniku Urzędowym RP „Monitor Polski” na każdy rok podatkowy.

Ubezpieczenia w turystyce

Na całym świecie znanych jest wiele rodzajów i form ubezpieczeń. Podstawowym rozróżnieniem ubezpieczeń jest podział na:

1. ubezpieczenia obowiązkowe,
2. ubezpieczenia dobrowolne.

W turystyce mamy do czynienia zarówno z ubezpieczeniami obowiązkowymi, jak i dobrowolnymi.

Ubezpieczenia obowiązkowe regulują przepisy ustaw:

1. Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. 1998 nr 137 poz. 887 z późn. zm.),
2. Ustawa z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. 1998 nr 7 poz. 25, tekst jednolity z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2004 r. Nr 210 poz. 2135 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. 2003 nr 124 poz. 1152 z późn. zm.),
5. Ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu

Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (Dz. U. 2003 nr 124 poz. 1152 z późn. zm.).

Ubezpieczenia obowiązkowe

ZUS, KRUS

Zgodnie z Ustawą o systemie ubezpieczeń społecznych podjęcie pozarolniczej działalności gospodarczej podlegającej zgłoszeniu do ewidencji powoduje równocześnie powstanie obowiązku ubezpieczenia społecznego w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i opłacanie terminowe składek, niezależnie od osiągniętych dochodów.

Wysokość składek ZUS liczona jest każdorazowo od podstawy wymiaru równej 60 % średniej płacy w gospodarce i wynosi:

- na ubezpieczenie emerytalne 19,52 %
- na ubezpieczenie rentowe 13,00 %
- na ubezpieczenie chorobowe 2,45 %
- na ubezpieczenie wypadkowe 0,90 – 3,60 %

Ubezpieczenie chorobowe jest dobrowolne, pozostałe obowiązkowe.

Ustawa ta nie stosuje się do rolników, którzy w zakresie prowadzonego gospodarstwa opłacają składki do Kasy Rolniczych Ubezpieczeń Społecznych (**KRUS**), mimo prowadzenia dodatkowej działalności pozarolniczej.

Ustawa z dnia 2 kwietnia 2004 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników zmieniła jednak warunki podlegania ubezpieczeniu KRUS przez rolników prowadzących dodatkową działalność gospodarczą, ograniczając tym samym pojawiające się coraz częściej nadużycia.

Art.5a tej ustawy otrzymał brzmienie:

Rolnik lub domownik, który podlegając ubezpieczeniu w pełnym zakresie z mocy ustawy nieprzerwanie, przez co najmniej 3 lata, rozpocznie prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpocznie współpracę przy prowadzeniu tej działalności, podlega nadal temu ubezpieczeniu w okresie prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej lub współpracy przy prowadzeniu tej działalności, jeżeli spełnia jednocześnie następujące warunki:

Rolnik lub domownik, o którym mowa w ust. 1 musi :

- w ciągu 14 dni od rozpoczęcia pozarolniczej działalności lub rozpoczęcia współpracy przy prowadzeniu tej działalności złożyć w Kasie oświadczenie o kontynuowaniu tego ubezpieczenia, oraz

- w terminie do 31 maja każdego roku podatkowego złożyć w Kasie zaświadczenie właściwego urzędu skarbowego o kwocie podatku dochodowego za poprzedni rok podatkowy.

Niezachowanie któregokolwiek z powyższych terminów powoduje ustanie ubezpieczenia w KRUS z końcem kwartału, w którym rolnik lub domownik rozpoczął wykonywanie pozarolniczej działalności gospodarczej lub rozpoczął współpracę przy prowadzeniu tej działalności.

Kwota graniczna podatku dochodowego, zwana dalej „roczną kwotą graniczną” której nie może rolnik przekroczyć bez utraty tej formy ubezpieczenia, wynosiła w roku 2013 3092 zł. Kwota graniczna podlega corocznej waloryzacji i ogłaszana jest w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w drodze obwieszczenia.

Dla rolników prowadzących pozarolniczą działalność w zakresie świadczenia usług turystycznych istotny jest zapis w art. 5a pkt 10:

„za pozarolniczą działalność gospodarczą, o której mowa w ust. 1, uważa się pozarolniczą działalność gospodarczą prowadzoną na podstawie przepisów o działalności gospodarczej”.

Tym samym nie wpływa na prawo do rolniczego ubezpieczenia społecznego świadczenie usług, o których mowa w art.3 prawa o swobodzie działalności gospodarczej

Ubezpieczenia zdrowotne:

Obowiązek ubezpieczenia zdrowotnego dotyczy zarówno osób objętych obowiązkiem ZUS jak również KRUS.

- składka na ubezpieczenie zdrowotne rolników wynosi równowartość połowy kwintala żyta

Z każdego hektara przeliczeniowego, składkę ta opłaca KRUS,

- składka na ubezpieczenie zdrowotne prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą wynosi 8,75 % podstawy wymiaru składki, jak przy ubezpieczeniu społecznym. Składkę tę opłaca sam zainteresowany.

Składka na ubezpieczenie zdrowotne podlega odliczeniu:

- od podatku dochodowego od osób fizycznych na zasadach określonych w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych,
- od zryczałtowanego podatku dochodowego z tytułu dochodów osiągniętych przez osoby fizyczne prowadzone pozarolniczą działalność gospodarczą

oraz przez osoby duchowne – na zasadach określonych w ustawie o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne.

Odpowiedzialność cywilna świadczących usługi w gospodarstwach wiejskich

Odpowiedzialność cywilna (OC) polega na konieczności ponoszenia skutków majątkowych swego działania, wyrządzającego innej osobie szkodę. W zależności od rodzaju szkody rozróżniamy odpowiedzialność:

- kontraktowa; za niewykonanie lub nienależyte wykonanie umowy z klientem,
- deliktowa; wyrządzenie innej osobie szkody czynem niedozwolonym.

Odpowiedzialność cywilna zwykle przybiera postać odszkodowania, czyli sumy odpowiadającej rzeczywistej wartości poniesionej szkody jak również utraconych korzyści.

W turystyce wiejskiej może wystąpić szereg sytuacji powodujących roszczenia odszkodowań. Jednym ze sposobów ograniczenia ryzyka związanego z odpowiedzialnością cywilną wobec gości, a także innych osób, może być dobrowolne ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej, rozszerzające obowiązkowe ubezpieczenia OC rolników.

Obowiązkowe ubezpieczenie odpowiedzialności cywilnej rolników

Rolnik zgodnie z ustawą o działalności ubezpieczeniowej, zobowiązany jest do zawarcia następujących umów:

- ubezpieczenie OC posiadaczy pojazdów mechanicznych,
- ubezpieczenie OC rolników z tytułu prowadzenia gospodarstwa rolnego,
- ubezpieczenie budynków w gospodarstwie rolnym,
- ubezpieczenia wynikające z odrębnych ustaw lub umów międzynarodowych.

Przepisy budowlane dotyczące kwater wiejskich

1. Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991r. o ochronie przeciwpożarowej (tekst jednolity Dz. U. 2002 r. Nr 147, poz. 1229 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 21 kwietnia 2006 r. w sprawie ochrony przeciwpożarowej budynków, innych obiektów budowlanych i terenów (Dz. U. 2006 Nr

80, poz. 563),

3. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tekst jednolity Dz. U. 2006 nr 156 poz. 1118),
4. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w/s warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. 2002 nr 75 poz. 690 ze zmianami: Dz. U. 2003 Nr 33 poz. 270, Dz. U. 2003 Nr 109 poz. 1156).

Obiekty, w których świadczone są usługi hotelarskie, w tym również agroturystyczne, powinny spełniać wymagania wynikające z ustawy Prawo budowlane, niezależnie od statusu przedsiębiorcy. Spełnienie tych wymagań jest sprawdzane przy badaniu wniosku o nadanie rodzaju i kategorii hotelom, pensjonatom, kempingom i innym obiektom hotelarskim. Natomiast w odniesieniu do innych obiektów, w których świadczone są usługi hotelarskie, w tym pokoje gościnne, spełnienie wymagań budowlanych może być sprawdzone w wyniku kontroli dokonywanej przez wójta lub wojewodę, a także przez organy nadzoru budowlanego. Organ kontrolujący może wówczas wezwać do przedstawienia dokumentów potwierdzających legalność budynku z punktu widzenia prawa budowlanego.

Wymagania przeciwpożarowe wiejskiej bazy noclegowej

Wszystkie obiekty mieszkalne i usługowe, w tym pola biwakowe i tereny rekreacyjne powinny być projektowane, użytkowane i utrzymywane w sposób zabezpieczający przed powstaniem pożaru. Wymagania przeciwpożarowe są różnicowane w zależności od ilości przebywających tam osób, przebywania w nich ludzi o ograniczonej zdolności poruszania się, przeznaczenia obiektu (np. hotel, sanatorium, lokal usługowo-handlowy itp.).

Spełnienie wymagań przeciwpożarowych określa wydaniem dokumentu powiatowy komendant Państwowej Straży Pożarnej.

Wymagania sanitarne w turystyce wiejskiej

Minimalne wymagania sanitarne dla pokoi wynajmowanych turystom określa Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie (tekst jednolity Dz. U. 2006 Nr 22 poz. 169).

Obecnie obowiązujące przepisy nie wymagają szczególnych badań lekarskich od osób wynajmujących pomieszczenia noclegowe dla gości. Natomiast w kontakcie z żywnością wymaga się badań

wykluczających zakażenie chorobami zakaźnymi, oraz stanów chorobowych uniemożliwiających wykonywanie czynności z zakresu produkcji i obrotu żywnością. Wymagana jest również książeczka zdrowia dokumentująca przeprowadzenie wymaganych badań, ważna na terenie całego kraju.

Przepisy sanitarne regulujące proces przygotowania i wydawania posiłków określają akty prawne:

1. Ustawa z dnia 6 września 2001 r. o chorobach zakaźnych i zakażeniach (Dz. U. 2001 r. Nr 126, poz. 1384 z późn. zm.),
2. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 4 kwietnia 2003 r. w sprawie wykazu prac, przy wykonywaniu których istnieje możliwość przeniesienia zakażenia na inne osoby (Dz. U. 2003 Nr 67, poz. 633 Dz. U. 2006 Nr 133 poz. 939),
3. Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 26 kwietnia 2004 r. w sprawie wymagań higieniczno – sanitarnych w zakładach produkujących lub wprowadzających do obrotu środki spożywcze (Dz. U. 2004 r. Nr 104 poz. 1096),
4. Ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności (Dz. U. 2006 Nr 171 poz. 1225),
5. Rozporządzenie (WE) nr 852/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie higieny środków spożywczych,
6. Rozporządzenie (WE) nr 882/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie kontroli urzędowych przeprowadzanych w celu sprawdzenia zgodności z prawem paszowym i żywnościowym oraz regułami dotyczącymi zdrowia zwierząt i dobrostanu zwierząt.

W zakresie warunków sanitarnych żywności od dnia wejścia Polski do Unii Europejskiej obowiązuje nas także wprost Rozporządzenie EC nr 852/2004 w sprawie higieny środków spożywczych z dn. 29 kwietnia 2004 r. W przytoczonych przepisach brak jest szczególnych uregulowań dla żywienia gości w ramach agroturystyki. Dotychczas w praktyce, przy wydawaniu do 20 posiłków w gospodarstwie agroturystycznym kontrola sanitarna nie stawiała szczególnych wymagań wykraczających poza zwykły poziom czystości w warunkach domowych. Aktualnie obowiązujących przepisów nie stosuje się jedynie we własnym gospodarstwie domowym do środków spożywczych służących do zaspokajania potrzeb tego gospodarstwa domowego. Przyjmowanie i żywienie gości w gospodarstwie agroturystycznym wykracza już poza zaspokajanie potrzeb gospodarstwa domowego. W związku z powyższym od 1 maja 2004 r. gospodarstwa agroturystyczne traktowane są jako zakłady żywienia zbiorowego. W myśl ustawy, zakład żywienia zbiorowego to miejsce prowadzenia

działalności w zakresie zorganizowanego żywienia konsumentów. Obejmuje więc również obiekty turystyki wiejskiej i agroturystyki, które świadczą usługi żywienia niezależnie od skali prowadzonej działalności. W świetle obowiązującego prawa pełna odpowiedzialność za zapewnienie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności ponosi przedsiębiorca (realizator żywienia zbiorowego) produkujący lub wprowadzający ja do obrotu. On też odpowiada za wszelkie szkody i uszczerbki na zdrowiu konsumenta spowodowane niewłaściwą jakością zdrowotną żywności.

Podstawowe znaczenie ma tutaj realizacja zasad:

- GHP Dobrej Praktyki Higienicznej
- GMP Dobrej Praktyki Produkcyjnej
- HACCP Analiza Zagrożeń i Krytyczne Punkty Kontroli

System kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej

Systemy oceny kwater wiejskich w Europie są zróżnicowane. W jednych są jednolite dla wszystkich obiektów świadczących usługi noclegowe, w innych (Francja, Niemcy, Austria) standard wiejskich kwater określają na zasadzie dobrowolności ogólnokrajowe organizacje kwaterodawców. Na terenach wiejskich znajdują się zarówno obiekty hotelarskie, jak również inne obiekty w których prowadzone są usługi hotelarskie - zwane potocznie wiejska baza noclegowa. „Inne obiekty” podlegają z mocy ustawy jedynie kontroli odnośnie minimalnych wymagań w zakresie standardu (Załącznik nr 7 do Rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 19 sierpnia 2004 r. w sprawie obiektów hotelarskich i innych, w których świadczone są usługi hotelarskie Dz. U. 2006 Nr 22 poz. 169).

Polska Federacja Turystyki Wiejskiej „Gospodarstwa Gościnne” prowadzi dobrowolny system kategoryzacji kwater wiejskich.. Zasadniczym celem kategoryzacji jest stałe podnoszenie jakości świadczonych usług, ujednoczenie oznakowania obiektów, rekomendacja dla klienta. Federacja organizuje również system promocji tych obiektów (katalogi, internet), których jakość – na wniosek zainteresowanych, została potwierdzona przez inspekcje kategoryzacyjną. Obiekt, któremu zostanie przyznana jedna z kategorii, może na tablicy i materiałach promocyjnych zamieścić logo Federacji. System kategoryzacji wiejskiej bazy noclegowej w Polsce jest systemem dobrowolnym. Kategoryzacja objęte są obiekty znajdujące się na terenach wiejskich, które nie podlegają ustawowemu obowiązkowi standaryzacji. Właściciele kwater mogą zgłosić swój obiekt do kategoryzacji na zasadach:

a.) zrzeszeni poprzez rodzime stowarzyszenia w PFTW „GG”, zwane dalej osobami zrzeszonymi,

b.) niezrzeszeni w PFTW „GG” zwane dalej osobami niezrzeszonymi.

Koszt przeprowadzenia kategoryzacji oraz zamieszczenie reklam w wydawnictwach PFTW „GG” dotyczących obiektów będących własnością osób niezrzeszonych wynosi 150 % więcej niż członków zrzeszonych w PFTW „GG”.

System kategoryzacyjny przewiduje cztery typy wiejskiej bazy noclegowej:

- pokój gościnny; pomieszczenie dla 1 do 4 osób, z łazienką wspólną lub w pokoju,
- samodzielna jednostka mieszkalna; mieszkanie wakacyjne, dom wakacyjny, wynajęte piętrowe wyłącznie dla gości (przynajmniej jeden pokój, łazienka, kuchnia),
- pokój grupowy; pomieszczenie sypialne powyżej 4 osób,
- przyzagrodowe pole namiotowe; z dostępem do punktu poboru wody i sanitariatów.

Przynana kategorii oznacza się odpowiednią ilością słońceczek. Najniższa kategoria określona jest nazwą STANDARD (Std), najwyższa posiada trzy słońceczki. System określa szczegółowo warunki jakie należy spełnić, by zostać zaszeregowany do określonej kategorii.

W związku z pojawiającą się coraz częściej specjalizacją świadczonych usług w kwaterach wiejskich (dla gości z niemowlętami i małymi dziećmi, dla osób starszych, dla

wędkarzy, dla myśliwych, dla ekologów) określone są również „tabele wymogów przy poszczególnych Programach pobytu”.

Kategoryzacja ważna jest przez dwa lata kalendarzowe. Szczegółowe wytyczne dla osób ubiegających się o nadanie kategorii dla swojej bazy noclegowej znajdują się na stronie internetowej PFTW

www.agroturystyka.pl

Od niedawna dla rolników prowadzących działalność turystyczną potwierdzenie jakości bazy noclegowej ważne jest również z innych powodów. W ramach funduszy strukturalnych UE pojawiła się możliwość dofinansowania dodatkowej działalności pozarolniczej między innymi w zakresie:

- 1) agroturystyki,
- 2) usług związanych z turystyką i wypoczynkiem.

Informacje na stronach internetowych:

www.mf.gov.pl

podatki system podatkowy wybrać interesujące

www.abc.com.pl

Dzienniki Ustaw, Monitorzy Rządowe

www.nettax.pl

Dzienniki Ustaw, Monitorzy Rządowe

www.sejm.gov.pl

Dzienniki Ustaw, Monitorzy Rządowe (od 1918 r.)

www.agroturystyka.pl

Wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych w celu kształtowania oferty turystycznej regionu, gminy

Pojęcie agroturystyki

Pojęcie agroturystyki pojawiło się w naszym kraju stosunkowo niedawno i nie ma jeszcze ustalonej nomenklatury słownej. W literaturze przedmiotu istnieje wiele definicji pojęcia „agroturystyka”. Jedną z nich prezentuje J. Jedrzejczyk: „agroturystyka jest rodzajem działalności gospodarczej w turystyce, polegającej na przyjmowaniu gości za odpłatnością w gospodarstwie rolnym”.

Inne definicje:

- a) „agroturystyka to wypoczynek bezpośrednio w zagrodzie, połączony z obserwacją i uczestnictwem w codziennych zajęciach jej stałych mieszkańców, możliwość korzystania z produktów gospodarstwa, a także z innych ofert, które to

gospodarstwo stwarza”;

- b) „agroturystyka to forma wypoczynku odbywającego się na terenach wiejskich o charakterze rolniczym, oparta o bazę noclegową i aktywności rekreacyjne związane z gospodarstwem rolnym lub równoważnym i jego otoczeniem (przyrodniczym, produkcyjnym i usługowym)”.

Na podkreślenie zasługuje, wyraźnie widoczny w tej definicji nacisk na związek, jaki zachodzi między agroturystą i realizowaną przez niego działalnością rekreacyjną, a gospodarstwem rolnym. Ta zależność jest istotnym elementem odróżniającym agroturystykę od innych form turystyki wiejskiej.

W literaturze i w życiu codziennym agroturystyka jest często utożsamiana z turystyką wiejską. Nie są to jednakże synonimy. Turystyka wiejska jest pojęciem

szerszym i oznacza spędzanie czasu wolnego w środowisku wiejskim. Agroturystyka natomiast jest formą turystyki wiejskiej ściśle związaną z rolnictwem, z funkcjonującym gospodarstwem rolnym. To właśnie produkcja roślinna i hodowla zwierząt stanowią jedną z atrakcji agroturystyki. Turystyka wiejska może dotyczyć zarówno osób, które prowadzą gospodarstwa rolne, ale też i takich, które po prostu mieszkają na wsi i zajmują się tego typu działalnością. Turystykę wiejską mogą organizować zarówno samorządy terytorialne, instytucje, podmioty gospodarcze czy też osoby spoza środowiska wiejskiego, niekoniecznie związane z miejscem stałego pobytu na wsi oraz zawodem rolnika.

Z kolei agroturystyka to organizowanie pobytu turystów przez rodziną rolniczą we własnym gospodarstwie rolnym. Jakkolwiek pakiet usług może być szeroki, to zawsze istotą agroturystyki jest pobyt gościa w gospodarstwie rolnym. Niestety dość długo jednak funkcjonował zbyt rozszerzony (a co za tym idzie rozmyślony) termin „agroturystyka” obejmujący w zasadzie wszystkie możliwe formy turystyki na terenach wiejskich. Tymczasem trzeba pamiętać, że nie każdy rodzaj usług turystycznych na wsi jest agroturystyką i dbać, aby jej indywidualne cechy nie uległy zatarciu.

Ogólna charakterystyka walorów turystycznych

Walory turystyczne stanowią wszystko to, co leży w sferze bezpośredniego zainteresowania turysty i w większości przypadków decyduje o wyborze miejsca spędzenia weekendów, ferii czy wakacji. Istnieje kilka podziałów walorów turystycznych.

Ze względu na pochodzenie walorów są to:

- Walory środowiska przyrodniczego,
- Walory środowiska antropogenicznego.

Ze względu na sposób wykorzystania walorów (motyw podejmowanej aktywności turystycznej) wyróżnia się:

- Walory wypoczynkowe,
- Walory krajoznawcze,
- Walory specjalistyczne.

Ze względu na charakter (wymiar) waloru:

- Walory miejsca (site),
- Walory wydarzeń (event.)

Potencjał turystyczny – wszystkie elementy środowiska geograficznego oraz zachowania człowieka, które mogą być wykorzystywane do uprawiania turystyki bądź do zajmowania się turystyką.

Elementy potencjału turystycznego – to zasoby

strukturalne (walory turystyczne, zagospodarowanie turystyczne, dostępność komunikacyjna) oraz zasoby funkcjonalne (ekonomiczne, polityczne, kulturowe, społeczno-demograficzne, psychologiczne, technologiczne, ekologiczne).

Metody badania i oceny potencjału turystycznego – inwentaryzacja, badania ankietowe, kwerenda, opis, raporty ekspertów, bonitacja punktowa.

Wyróżnia się trzy podstawowe dziedziny zagospodarowania turystycznego to:

- **pierwsza** obejmuje działalność mającą na celu ochronę i przystosowanie do potrzeb ruchu turystycznego walorów turystycznych, a więc tych elementów środowiska geograficznego, które stanowią właściwy cel przestrzenny wyjazdów turystycznych;
- **druga** obejmuje działalność zmierzającą do zapewnienia możliwości dojazdu (dostępności komunikacyjnej) do obszarów, miejscowości i obiektów stanowiących cele wyjazdów turystycznych;
- **trzecia** obejmuje działalność zmierzającą do zapewnienia turystom niezbędnych warunków egzystencji w miejscu lub na szlaku będącym celem podróży, głównie wyposażenie ich w odpowiednie urządzenia obsługowe, przede wszystkim dotyczy to potrzeb noclegowo – żywieniowych.

Składniki oferty agroturystycznej

W produkcji agroturystycznym największe znaczenie ma rdzeń złożony ze środowiska geograficznego – naturalnego i antropogenicznego oraz możliwość jego pełnego wykorzystania, tj. relaks, zadowolenie, poznanie. Celem oraz istotnym sensem wypoczynku agroturystycznego jest aktywny pobyt w gospodarstwie rolnym oraz udział w życiu rolnika i jego rodziny, a więc m.in. w pracach i zajęciach domowych i gospodarczych wykonywanych w obrębie zagrody oraz na terenach uprawnych i hodowlanych wchodzących w obręb gospodarstwa, wreszcie zaś – przebywanie w zdrowym wiejskim otoczeniu i czynne poznawanie jego cech i osobliwości.

Agroturystyka jest adresowana głównie do turystów indywidualnych, rodzin lub małych grup i może być uprawiana w różnych formach:

- może być to wypoczynek objazdowy, kiedy turysta zatrzymuje się w gospodarstwie na jedną bądź dwie noce;
- może to być aktywny wypoczynek wakacyjny, urlopowy związany z atrakcjami turystycznymi znajdującymi się w najbliższej okolicy

gospodarstwa (wycieczki piesze, rowerowe, wycieczki po rezerwach przyrody, zwiedzanie okolicy);

- **może to być bardziej stały wakacyjny, urlopowy pobyt w gospodarstwie wiejskim. Taki pobyt daje możliwość pełniejszego poznania pracy w gospodarstwie poprzez możliwość niezarobkowej pracy na roli. Jest też szansa uprawiania twórczości artystycznej inspirowanej wiejskim krajobrazem, szansa nawiązywania kontaktów społecznych z miejscową ludnością;**
- **mogą to być specjalistyczne, bardziej aktywne formy wypoczynku dla osób, które preferują na przykład jazdę konną, wędkowanie, myślistwo, zbieractwo runa leśnego, obserwacje ptaków, zwierząt itp.**

Największym atutem agroturystyki jest bezpośredni kontakt ze środowiskiem wiejskim. Umożliwiają go:

- zamieszkanie w gospodarstwie,
- udział w życiu ludności – gospodarzy,
- poznawanie okolic,
- czasowa rezygnacja z niektórych nowoczesnych form życia i jego udogodnień,
- aktywność fizyczna.

Kluczowe znaczenie dla agroturystyki ma przestrzeń. Zapewnia ona bliskość natury, swobodę poruszania się, daje możliwość osobistego kontaktu zarówno z mieszkańcami wsi, jak i innymi turystami, sprzyja uprawianiu sportu na świeżym powietrzu.

Podstawową formą usług agroturystycznych jest umożliwienie gościom przebywania na terenie gospodarstwa rolnego poprzez wynajmowanie pomieszczeń mieszkalnych na cele noclegowe. Przygotowując je należy mieć przede wszystkim na uwadze podstawową cechę agroturystyki odróżniającą ją od turystyki masowej, a mianowicie oferowanie przytulnego i kameralnego zakwaterowania, z optymalną ilością pokoi, łóżek, miejsc na polu namiotowym. Dlatego też w agroturystyce należy unikać nadmiernego zwiększania liczby miejsc noclegowych, nawet pomimo faktu, że interes „dobrze idzie”.

Istnieje wiele możliwości zakwaterowania wczasowiczów w obrębie zagrody. Najczęściej oferowane są pokoje gościnne. Najprostszą i najtańszą formą jest udostępnienie gościom (wynajmowanie) tych pokoi, które nie są użytkowane przez gospodarzy. Kolejną prostą formą zakwaterowania jest udostępnienie własnych kompletnie umeblowanych pokoi, użytkowanych przez właściciela gospodarstwa i jego rodzinę przez cały rok, z wyjątkiem letniego sezonu turystycznego. W razie dysponowania nieco większymi

środkami finansowymi te same pomieszczenia mogą być trwale przebudowane na cele turystyczne; wymagają jednak wtedy wyższego standardu technicznego, wielkościowego i wyposażeniowego. Najwyższą formą usług noclegowych w odniesieniu do pokoi gościnnych, wymagającą jednak znacznie większych nakładów finansowych jest przebudowa istniejącego budynku, dobudowa części na cele turystyczne lub budowa nowego budynku w obrębie siedliska. Aby można było w nich zachować atmosferę zgodną z ideą agroturystyki, obiekty tego rodzaju mogą spełniać swoje zadania tylko wówczas, jeżeli buda niewielkie, związane przestrzennie z gospodarstwem i dostosowane architektonicznie do otoczenia.

Inną formą zakwaterowania jest mieszkanie wakacyjne. Jest ono niezależną jednostką mieszkalną urządzone w oddzielnym budynku gospodarczym, na piętrze domu czy na niewykorzystanym strychu. Składa się z 1 – 3 sypialni, kącika wypoczynkowego, oddzielnej łazienki i wyposażonej kuchni. Mieszkanie takie ma wiele zalet: daje więcej prywatności, jest wygodniejsze. Szczególnie polecane jest dla rodzin z dziećmi.

Kolejną możliwością zakwaterowania to domek letniskowy (wakacyjny). To niezależny budynek urządzone i wyposażony podobnie jak mieszkanie wakacyjne i wynajmowany w całości. Taki dom usytuowany w obrębie zagrody: w sadzie lub ogrodzie, nie zawsze musi być budowany od podstaw, czasem warto wyremontować starą chatą, młyn, stajnię czy inne niewykorzystane zabudowania. Okazuje się, bowiem, że takie rozwiązanie jest korzystniejsze dla rolnika niż sprzedaż ziemi.

Formą zakwaterowania może być również pole biwakowe i kempingowe. Jest to dobre rozwiązanie dla tych gospodarstw, które dysponują niezagospodarowanymi, ładnie położonymi terenami zielonymi. Mimo iż ta forma cechuje się dużą sezonowością i niższymi cenami, to możliwość przebywania w jednym czasie większej grupy osób, pozwala na rekompensowanie tych strat. Jednak kemping musi być dobrze wyposażony w niezbędne elementy, takie jak: dogodny dojazd, utwardzone miejsca dla przyczep i samochodów, przyłącze elektryczne, wodociąg i kanalizacja, wc, prysznic, oświetlenie, zabezpieczenie przeciwpożarowe, pojemniki na śmieci, miejsce na ognisko, grill.

Do podstawowych rodzajów usług agroturystycznych zalicza się również usługi gastronomiczne, świadczone dla własnych gości – wczasowiczów. I tu są różne możliwości w zależności od zapotrzebowania gości, którzy mogą życzyć sobie całodzienne lub częściowe wyżywienie lub przygotowują posiłki samodzielnie

w pozostawionej do ich dyspozycji kuchni, z produktów świeżych, dostarczonych przez gospodarza, pochodzących z jego własnej produkcji. Gospodarstwa agroturystyczne, rekompensując swoim gościom często występujący brak wybitnych atrakcji przyrodniczych, a niekiedy prostotę warunków zakwaterowania, powinny włożyć wiele wysiłku w urozmaicenie usług gastronomicznych i spełnienie zróżnicowanych wymagań gości.

W ramach tych starań mieszczą się:

- przygotowanie potraw regionalnych i potraw własnego pomysłu stanowiących jedną z głównych atrakcji pobytów agroturystycznych,
- serwowanie dań wegetariańskich i dietetycznych, na bazie zdrowej żywności,
- reklamowanie specyficznej kuchni, np.: rybnej, z dziczyzny itp.

Ostatnim rodzajem usług podstawowych, a więc niezbędnych, jest wykonywanie drobnych posług codziennych lub udostępnianie przedmiotów i urządzeń, przy pomocy których goście mogą je wykonywać sami:

- przygotowanie gorących napojów (udostępnienie kuchni),
- chłodzenie napojów (udostępnienie lodówki),
- odświeżanie obuwia i odzieży (udostępnienie żelazka i miejsca do prasowania oraz szczotek i specyfików do czyszczenia),
- pranie bielizny (udostępnienie pralki i suszarki lub miejsca do suszenia),
- oraz udostępnienie telefonu, gazet i tygodników, map, przewodników, folderów oraz informatorów turystycznych, zawierających aktualne dane o imprezach, muzeach, koncertach, itd.

Wachlarz usług i aktywności rekreacyjnych, jakie gospodarstwo agroturystyczne może i powinno oferować swoim gościom nie jest ograniczony żadnymi przepisami i zależy tylko od inwencji gospodarzy. Warto przestrzegać jedynie zasady, aby wszystkie te inicjatywy cechowała indywidualność i związek z życiem wsi. Sa to np.:

a) usługi i zajęcia rekreacyjne organizowane w obrębie gospodarstwa:

- udział wczasowiczów w domowej produkcji żywności (masło, sery, przetwory, wina, pieczenie chleba),
- zabawy dzieci z małymi zwierzętami domowymi i inwentarskimi,
- nauka hodowli drobnego inwentarza (drób, króliki),

- nauka uprawy roślin doniczkowych (balkonowych),
- nauka umiejętności i sztuki ludowej,
- instruktaż majsterkowania i robót ręcznych,
- wspólne muzykowanie,
- praca w gospodarstwie rolnym (m.in. karmienie i pojenie inwentarza, koszenie trawy, żniwa, wypasanie krów, plewienie itp.),
- organizowanie gier sportowych i rozrywkowych (m.in. tenis stołowy, minigolf, bilard itp.), które nie są specyficznie wiejskimi zajęciami, ale powinny być przygotowane na dni deszczowej pogody;

b) usługi i zajęcia rekreacyjne odbywające się na terenach wiejskich poza gospodarstwem:

- wypożyczanie sprzętu turystycznego; wypożyczalnia może być zlokalizowana w gospodarstwie (rowery, sprzęt biwakowy) lub poza nim (sprzęt pływający: kajaki, łodzie wiosłowe, rowery wodne, żagłówki),
- przewóz sprzętu turystycznego do punktu wyjściowego wycieczki (spływu, rejsu) i odbiór z miejsca zakończenia imprezy,
- organizowanie spacerów i wycieczek konnych: wierzchem i pojazdami (bryczkami, powozami, wozami gospodarskimi, saniami); może mieć formę wypożyczenia koni lub pojazdu z koniem (trzeba wówczas sprawdzić umiejętności wypożyczającego) lub powożenia przez gospodarza,
- przewodnictwo:
 - górskie (wymaga zdobycia uprawnień),
 - dla podpatrywania zjawisk przyrody,
 - krajobrazowe (wycieczki prowadzone przez tereny pozbawione znakowanych szlaków),
 - przewoźnictwo (np.: łodziami po terenach rozlewisk Biebrzy, Narwi, Środkowej Wisły, Bugu, dolnej Noteci itd.) połączone z „fotosafari”, obserwacja ptaków i innych zwierząt.

W przypadku używania w gospodarstwie tylko zmechanizowanego sprzętu wskazane jest urządzenie oraz nauka tradycyjnych sposobów zbioru plonów (np.: zwożenie siana wozem konnym), oporządzania inwentarza (dojenie, pojenie itd.), a także innych zajęć gospodarskich (np. koszenie kosa, czyszczenie koni).

Podsumowując „agroturystyka polega na tym, że pobyt turystów organizowany jest przez rodzinę wiejską w jej własnym gospodarstwie rolnym. Obok zakwaterowania w tradycyjnych i prostych izbach przyjezdni mają do wyboru noclegi w odpowiednio zaadaptowanych pokojach gościnnych, domach lub na zorganizowanych na terenie gospodarstwa polach namiotowych. Rolnicy, oprócz dochodów z wynajmu kwater, mogą czerpać dochody ze sprzedaży zdrowej

żywności, wyrobów sztuki ludowej i rzemiosła artystycznego, z przygotowania posiłków lub organizacji dodatkowych atrakcji (kuligi, ogniska, rajdy konne itp.).”

Przygotowanie specjalistycznej oferty dla grup turystów uczestniczących w turystyce wiejskiej

Punktem wyjścia w określaniu czynników rozwoju współczesnej turystyki jest przyjęcie założenia, że jest ona zjawiskiem kompensacyjnym wobec współczesnego życia. Rozwój ten jest wynikiem złego dostosowania człowieka do środowiska. Cywilizacja przemysłowa i wzrost zapotrzebowania na turystykę są ze sobą nierozzerwalnie związane. Dzięki cywilizacji przemysłowej wzrosły możliwości podróżowania, ale konsekwencje tej cywilizacji są również widoczne w procesie kształtowania środowiska, w którym znajduje się człowiek. Turystyka jako wielowymiarowe i dynamiczne zjawisko współczesnych społeczeństw, znajduje odzwierciedlenie w różnych sferach życia: społecznej, psychologicznej, kulturowej, przestrzennej i ekonomicznej. Spełnia więc określone funkcje rozumiane jako skutki jej rozwoju dla tych licznych sfer współczesnego życia. Rozwój turystyki może mieć również negatywne skutki, gdy towarzyszą jej pewne zjawiska patologiczne, np. dewastacja środowiska przyrodniczego, kulturowego, nielegalny handel, inflacja. Mówimy wówczas o dysfunkcjach turystyki, których nie można pomijać. Zarówno funkcje jak i dysfunkcje turystyki można rozpatrywać w odniesieniu do przyrody, kultury, człowieka jako jednostki i jako grupy, oraz w odniesieniu do gospodarki. W tych sferach życia rozwój turystyki może być źródłem licznych satysfakcji, lecz także przedmiotem wielu uzasadnionych trosk.

Zmiany społeczne następują w sposób ciągły, a trendy – czy to gospodarcze, społeczne czy też związane ze stylem życia – wpływają na turystykę, gdyż stanowi ona nieodłączny element życia społecznego. Ważnym jest, aby sektor turystyczny zawsze rozpoznawał te zmiany. Należy pamiętać o prognozowaniu trendów w popycie, gdyż to właśnie one stanowią podstawę do określenia czasu i środków niezbędnych do dokonania stosownych korekt w przypadkach, gdy preferencje lub zachowania klientów rozwijają się inaczej niż dotychczas.

Turystyka aktywna i specjalistyczna

Turystyka specjalistyczna to turystyka specjalnych zainteresowań. W zależności od typologii możemy mówić o turystyce wypoczynkowej, leczniczej,

sportowej, poznawczej, alternatywnej, specjalistycznej, kwalifikowanej, aktywnej itd. Turystyka specjalistyczna pojawiła się na gruncie nowych stylów życia, świadomości wagi relacji międzyludzkich, jak również relacji między ludźmi a przyrodą. Coraz ważniejszym staje się udział w różnych rodzajach aktywności na świeżym powietrzu, rozwija się świadomość ekologiczna, wrażenia estetyczne oraz postęp w edukacji. Już nadworny lekarz króla Stefana Batorego wypowiedział tak znamienne dla współczesnego człowieka słowa: żaden lek nie zastąpi ruchu, ale ruch zastąpi każdy lek. Psychika współczesnego człowieka, człowieka doby telewizji, energii jądrowej, lotów kosmicznych, przeszczepów serca i komputerów jest ustawicznie traumatyzowana, poddawana coraz większym napięciom. W pogoni za uciekającym światem żyjemy w ciągłym napięciu psychicznym z powodu złych stosunków międzyludzkich zarówno w pracy, jak i w domu, z powodu ciągłego egzaminowania, kontrolowania, awansowania i degradowania. Wielu nie wytrzymuje tej mobilizacji psychicznej i dochodzi

w efekcie do wystąpienia tzw. nerwicy środowiskowej. Wypoczynek staje się więc czymś więcej niż tylko oderwaniem od miejskiego stylu życia. Poszukiwane są nowe formy spędzenia wolnego czasu, będące oznaką indywidualizmu – w miejscach usytuowanych poza dotychczasowymi miejscowościami turystycznymi. Rynek turystyki specjalistycznej wciąż rośnie, choć dziś nie jest jeszcze dominujący. Jest on również pod wieloma względami bardzo skomplikowany. Obejmuje mianowicie wiele rodzajów wypoczynku, w tym również turystykę związaną ze zwiedzaniem, miejscami z bogatą, autentyczną kulturą i tradycją, turystykę sportową i kwalifikowaną, zdrowotną, ekoturystykę itd. Wypoczynek taki można uprawiać w zorganizowanych grupach, jak również indywidualnie. Turyści, którzy przyjeżdżają na wieś stanowią również ważną część rynku turystyki specjalistycznej.

Turystykę kwalifikowaną uważa się za kwintesencję współczesnej turystyki, a uprawiających ją za prawdziwych turystów. Co łączy te formy turystyki od innych, a co dzieli?

- cechy wspólne to czasowa i dobrowolna zmiana

miejsca pobytu i codziennego trybu życia w celu zaspokojenia potrzeby osobistego kontaktu w innym środowisku społecznym, przyrodniczym, kulturowym oraz informacyjno – poznawczym. Cechy takie są właściwe dla turystyki specjalistycznej, jak również krajoznawczej, uzdrowskiej, objazdowej, kongresowej itd.

- szczególne cechy turystyki kwalifikowanej to konieczność przygotowania kondycyjnego (fizycznego i psychicznego) do uprawiania różnych aktywnych form spędzania wolnego czasu oraz umiejętność korzystania ze specjalistycznego sprzętu w tym zakresie.

W świecie coraz bardziej popularna staje się school of

survival, czyli szkoła przetrwania w trudnych warunkach środowiska naturalnego. Dużą rolę edukacyjną odgrywają na tym polu u nas różne organizacje poczynając od harcerskich, wykorzystujących metody skautingu, poprzez działalność PTTK, klubów górskich, alpinistycznych, speleologicznych, kajakowych, żeglarskich, bojerowych, jeździeckich, kolarskich, narciarskich i wielu innych.

Zapotrzebowanie na te formy uprawiania turystyki są dużą szansą dla rozwoju lokalnego produktu turystycznego, włączając w ofertę różnorodne formy turystyki aktywnej; pieszej, motorowej, rowerowej, wodnej jeździeckiej, narciarskiej itd.

KIERUNKI ROZWOJU TURYSTYKI NA OBSZARACH WIEJSKICH W NOWEJ PERSPEKTYWIE FINANSOWEJ

AGENDA PREZENTACJI

Status quo, czyli gdzie jesteśmy?

- turystyka na obszarach wiejskich w świetle wykorzystanych funduszy UE w latach 2007-2013

Czego oczekują goście, czyli dokąd powinniśmy zmierzać?

- kierunki rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 w świetle prognozowanych trendów konsumenckich i społecznych

Status quo, czyli gdzie jesteśmy?

turystyka na obszarach wiejskich w świetle wykorzystanych funduszy UE w latach 2007-2013

POCZĄTKI – LATA 90-TE

Program PHARE-TOURIN (1992-1999).

- powołanie menadżera marki turystyki wiejskiej,

którego zadaniem było wsparcie tworzenia markowych produktów,

- wdrożenie „Strategii szkoleniowej turystyki wiejskiej”,
- powołanie organizacji wspomagającej i koordynującej działalność organizatorów turystyki wiejskiej,
- opracowanie i wdrożenie systemu oceny wiejskiej bazy noclegowej i przygotowano usługodawców do działania w UE.

Działania prowadzone w ciągu lat dziewięćdziesiątych koncentrowały się w trzech zasadniczych obszarach:

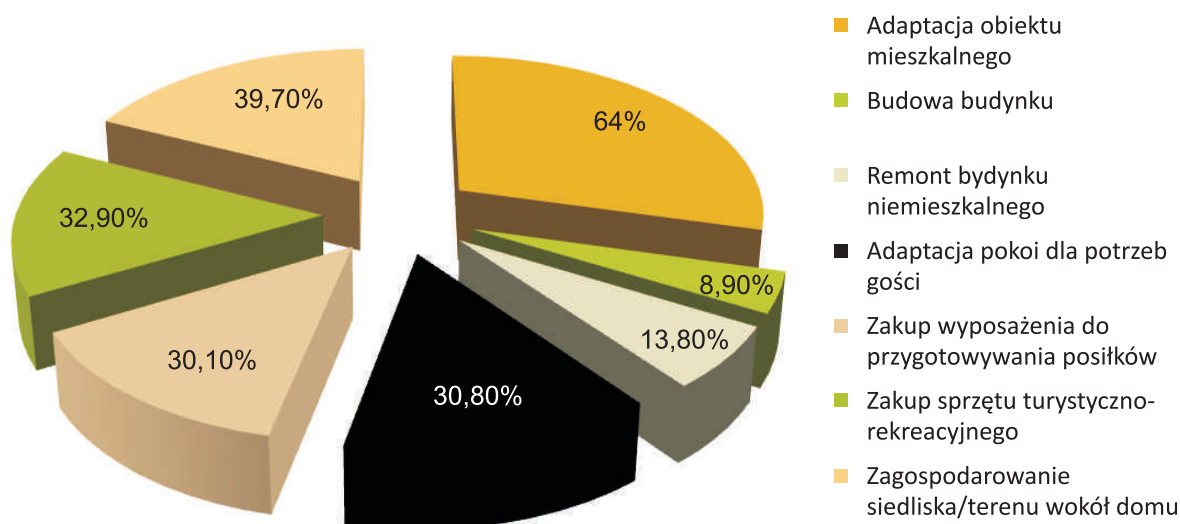
- badanie potencjału polskich obszarów wiejskich w zakresie rozwoju turystyki wiejskiej, w tym agroturystyki;
- opracowanie podstaw tworzenia oferty produktowej turystyki wiejskiej;
- integracja i instytucjonalizacja środowisk związanych z turystyką wiejską.

FUNDUSZE PRZEDAKCESYJNE I AKCESYJNE

FUNDUSZE	PROGRAM	SCHEMAT/DZIAŁANIE	WSPARCIE WG BADAŃIA ARMIR
Przedakcesyjne	SAPARD	Schemat 4.1 „Usługi turystyczne (w tym agroturystyka)”	2074 projekty
Akcesyjne	SPO „Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego oraz rozwój obszarów wiejskich 2004-2006”	<p>Działanie 2.4 – kategoria „Turystyka wiejska, w tym agroturystyka, jako element zrównoważonego i wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich” „Agroturystyka”</p> <p>Działanie 2.4 – kategoria „Usługi związane z turystyką i wypoczynkiem”</p>	398 projektów
	PROW 2007-2013	<p>Działania 311 Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej (podjęcie/rozwój działalności w zakresie usług turyst. oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem</p> <p>Działanie 312 Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw (inwestycje związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w zakresie usług turyst. oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem)</p> <p>Działanie 313.322.323 Odnowa i rozwój wsi (inwestycje dot. budowy/rozwój infrastruktury turystycznej, paraturystycznej, społeczno-kulturalnej, a także kultywowania tradycji społeczności lokalnych i tradycyjnych zawodów)</p> <p>Działanie 413 Wdrażanie lokalnych strategii rozwoju, wg działań 311, 312 i 313.322.323 oraz w zakresie „małych projektów” (rozwój agroturystyki i turystyki na obszarach wiejskich, w tym: utworzenie lub zmodernizowanie elektronicznej bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowania i wydania folderów i innych publikacji informacyjnych, oznaczenia obiektów ważnych lub charakterystycznych dla obszaru objętego lokalną strategią działania; wsparcie organizacji;</p> <p>organizacja szkoleń i przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym, zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego i historycznego, promocja dziedzictwa kulturowego, historycznego i przyrodniczego (w tym organizacja imprez), budowa/odbudowa małej infrastruktury turystycznej)</p>	

RODZAJE PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z UE

Wg badania ARiMR z 2012 r. uwzględniającego - PROW 2007-2013, SPO Restrukturyzacja i modernizacja sektora żywnościowego, SAPARD

PROJEKTY REALIZOWANE W RAMACH PROW 2007-2013

Rok	Działania	Realizacja	
2007	311, 312, 313, 322, 323, 413	Brak naboru	
2008	311	Brak zrealizowanych projektów o charakterze turystycznych	
	312, 313, 322, 323, 413	Brak naboru	
2009	311	Operacje dot. usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 4,2%	
	312	Operacje dot. inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 27 (5,6%)	
	313, 322, 323	Operacje w zakresie zaspokajania potrzeb społecznych w zakresie turystyki – 409 (16%)	
	413	W okresie sprawozdawczym nie została zawarta żadna umowa	
2010	311	Operacje dot. usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 253 (8,9%)	
	312	Operacje dot. inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 206 (8,6%)	
	313, 322, 323	Operacje w zakresie zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki – 200 (19,65%)	
	413 Małe projekty	☐ budowa, odbudowy lub oznakowania małej infrastruktury turystycznej – 276 (11,5%) ☐ utworzenie/zmodernizowanie bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowania i wydania publikacji – 180 (7,5%) ☐ Zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego – 14 (0,58%)	
	413-311	Operacje dot. usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 15 (21%)	
	413-312	Operacje dot. inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 11 (18,6%)	
	413-313, 322, 323	Operacje w zakresie zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki – 244 (24,5%)	
	2011	311	Operacje dot. usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 516 (8%)
	312	Operacje dot. inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 456 (7,5%)	
313, 322, 323	Operacje w zakresie zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki – 436 (17%)		
413 Małe projekty	☐ budowy, odbudowy lub oznakowania małej infrastruktury turystycznej – 993 (14%) ☐ utworzenia / zmodernizowania bazy informacji turystycznej oraz stron www, przygotowania i wydania publikacji – 533 (7,6%) ☐ zachowania, odtworzenia, zabezpieczenia lub oznakowania cennego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego – 40 (0,6%)		
413-311	Operacje dot. usług turystycznych oraz usług związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 59 (17,6%)		
413-312	Operacje dot. inwestycji związanych z tworzeniem lub rozwojem mikroprzedsiębiorstw działających w sektorze usług turystycznych oraz związanych ze sportem, rekreacją i wypoczynkiem – 41 (18,6%)		
413-313, 322, 323	Operacje w zakresie zaspokajanie potrzeb społecznych w zakresie turystyki – 663 (26,8%)		

RODZAJE PROJEKTÓW FINANSOWANYCH Z UE - KONKLUZJE

- Dofinansowane były przede wszystkim **PODSTAWOWE FUNKCJE KWATER, CZYLI OFERTA NOCLEGU I WYŻYWIENIA**.
- Poza zakupem **SPRZĘTU REKREACYJNO-TURYSTYCZNEGO** nie wystąpiły znaczące odsetki inwestycji w poszerzenie oferty czy rozwój instrumentów promocji.
- W ramach projektów finansowanych z PROW istniała względna równowaga pomiędzy

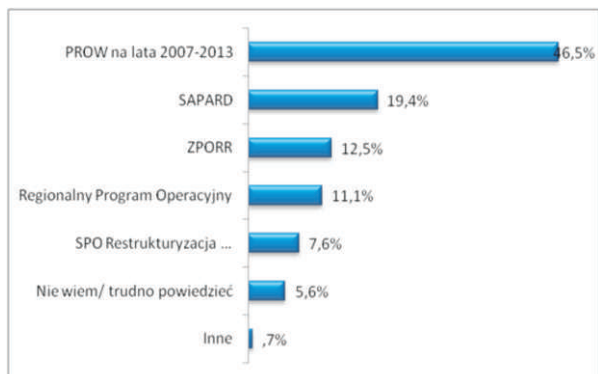
wspieraniem inwestycji infrastrukturalnych a rozwojem przedsiębiorczości

- **MAŁO BYŁO ZREALIZOWANYCH PROJEKTÓW MIĘKKICH**, które – z uwagi na specyfikę polskiej wsi – wydają się być niezwykle potrzebne, także z punktu widzenia komercjalizacji oferty turystyki wiejskiej.

WYKORZYSTANIE FUNDUSZY UNIJNYCH PRZEZ RESPONDENTÓW KORZYSTAJĄCYCH ZE WSPARCIA

- Znaczna część respondentów nie korzystała z żadnej formy wsparcia unijnego

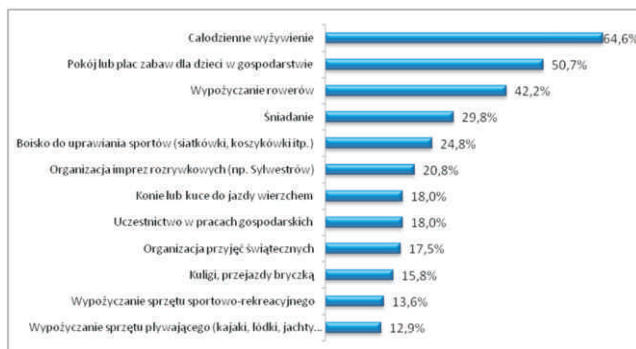
- Ze wsparcia unijnego skorzystało w różnej formie 18% respondentów
- 80% respondentów nie korzystało z żadnej formy wsparcia unijnego.
- W grupie korzystających ze wsparcia najwięcej respondentów zadeklarowało korzystanie ze wsparcia PROW 2007-2013 - 46,5%.

OCENA SKUTECZNOŚCI, TRWAŁOŚCI I EFEKTYWNOŚCI DZIAŁAŃ INTERWENCYJNYCH PAŃSTWA W ZAKRESIE ROZWOJU TURYSTYKI WIEJSKIEJ, W TYM AGROTURYSTYKI, WSPÓLFINANSOWANYCH M.IN. ZE ŚRODKÓW UNII EUROPEJSKIEJ

- Podstawowym wyzwaniem systemu instytucjonalnego wsparcia turystyki wiejskiej jest dotarcie do licznej grupy kwaterodawców biernych. Dotyczy to zarówno dotarcia z informacją o możliwościach korzystania z funduszy unijnych, jak i podejmowanie działań służących aktywizacji tej grupy, co oznacza przede wszystkim budowę kapitału społecznego i zmianę postaw z adaptacyjnych i obronnych na aktywne i otwarte na różnorodne relacje z innymi jednostkami i instytucjami.
- Można uznać za zaspokojone w znacznym stopniu potrzeby wsparcia dla rozwoju infrastruktury, w tym bazy noclegowej. Nie idzie za tym nadal ciekawa i zróżnicowana lokalnie oferta produktowa. Występują również niedostatki w sieciowaniu produktów, jak i zjawiska braku kooperacji na poziomie lokalnym.

ZAKRES USŁUG (POZA NOCLEGAMI) ŚWIADCZONYCH PRZEZ KWATERODAWCÓW W RAMACH TURYSTYKI WIEJSKIEJ

PLANOWANE PRZYSZŁE PROJEKTY

- Wg respondentów planowane projekty nadal dotyczyć będą przede wszystkim celów indywidualnych
- Największy odsetek badanych deklaruje plany inwestycyjne związane z podnoszeniem standardu usług noclegowych (58,9%) oraz rozwojem infrastruktury rekreacyjnej (55,3%)
 - Jako ważne cele wskazywane są:
 - generalne poszerzenie zakresu usług (44,8%),
 - podjęcie/rozszerzenie działań promocyjnych (39,5%)
 - korespondujące z tym założenie strony internetowej (28,5%).

Czego oczekują goście, czyli dokąd powinniśmy zmierzać?

- kierunki rozwoju turystyki na obszarach wiejskich w latach 2014-2020 w świetle prognozowanych trendów konsumenckich i społecznych

TRENDY – KONSTATAcje PODSTAWOWE

- Wzrost przychodów gospodarstw domowych, wydłużanie czasu wolnego i wydłużanie życia, poprawa warunków zdrowotnych społeczeństw i obniżanie wieku emerytalnego, a po stronie podaży - wzrost liczby miejsc recepcyjnych, ułatwienia w zakresie przekraczania granic, rewolucja informatyczna oraz stały rozwój transportu.

„kurczenie się świata” i włączenie do ruchu turystycznego praktycznie wszystkich grup dochodowych

- Epoka konsumpcji - kluczową postacią jest konsument i jego oczekiwania.
- Turystyka ulega trendom występującym po stronie popytu i powinna im odpowiadać poprzez właściwy sposób organizacji podaży.

prosumeryzm (współtworzenie i konsumowanie produktu) i turystyka doświadczeń

- Oczekiwania konsumenta
 - intensyfikacja ilości i jakości doznań, poszukiwanie nowych doznań
 - poczucie wpływu na kształt i jakość oferty turystycznej
 - możliwość łączenia czasu pracy i wypoczynku.

TRENDY SPOŁECZNE

- **Potrzeba współautorstwa**
wzrost popytu na oferty i produkty półotwarte i otwarte, które nabywca-turysta może w znacznym stopniu kształtować według własnego gustu i potrzeb
- **Wspólnoty nowego typu**
obok tradycyjnych produktów typu „odkrywaj swoje korzenie” czy „wypoczywaj wśród ludzi twojej klasy”, pojawią się znacznie liczniejsze, niż dotychczas produkty turystyczne adresowane do „wspólnot stylu życia” i „wspólnot tożsamości z wyboru”

TRENDY KONSUMENCKIE

- **Poszukiwanie ofert unikatowych** – poszukiwanie produktów, które stanowią nadrzędny, unikatowy powód przyjazdu do danego obszaru/gospodarstwa (podaż pierwotna), malejące znaczenie wtórnych przyczyn wyjazdu związanych z organizacją podróży
- **Poszukiwanie maksymalnych korzyści z wyjazdu** - oferta różniąca się od innych. Dotyczy to produktu turystycznego w ujęciu szerokim, nie chodzi jedynie o nocleg i wyżywienia, ale o „sumę wrażeń i doświadczeń”
- **Przeobrażenia konsumpcji** – czynniki demograficzne i społeczne:
 - starzenie się społeczeństw i związana z tym większa ilość aktywnych seniorów;
 - malejąca średnia liczba osób w gospodarstwach domowych, większa siła nabywczą;
 - zakładanie rodziny w coraz późniejszym okresie życia, wzrost liczby osób samotnych i bezdzietnych;
 - dziecko w centrum zainteresowania rodziny;
 - wzrost liczby kobiet pracujących zawodowo;
 - wzrost ilości czasu wolnego (płatne urlopy, rosnąca liczba dni ustawowo wolnych od pracy);
 - znacząca poprawa świadomości zdrowotnej, zwrot w kierunku zdrowego trybu życia;
 - wielokulturowość i transkulturowość;
 - rosnący poziom wykształcenia i wzrost odsetka osób wykształconych;

- przywiązywanie wagi do rozwoju osobistego i ofert, które go umożliwiają;
- wzrost znaczenia wiedzy, dostępu do informacji, ale też coraz szybsza dezaktualizacja wiedzy;
- profesjonalizacja hobby, gotowość ponoszenia coraz większych kosztów na swoje hobby;
- komputeryzacja oraz rozwój i powszechne zastosowanie systemów informatycznych;
- rozwój telekomunikacji, w tym telefonii komórkowej, Internetu, lokalizacji GPS itp.;
- wpływ internetu i mediów społecznościowych na konsumentów i ich zakupy.
- **Turystyka zrównoważona** – dobór najmniej „szkodliwych” środków transportu, wybór określonych form zakwaterowania, usługodawców wdrażających programy CSR, deklarujących działania na rzecz ochrony środowiska, szacunek i partnerstwo w kontaktach z miejscową ludnością, przygotowanie się do spotkania z odwiedzanym regionem, życie według wzorów społeczności lokalnej i oczekiwanie stworzenia takich możliwości od organizatora wyjazdu lub gospodarzy regionu, slow life, slow food.
- **Turystyka doznań i doświadczeń** - 3 E - ang. entertainment, excitement, education – rozrywka, ekscytacja, nauka) i poszukiwanie oferty turystycznej nawiązującej do czterech form doświadczeń: rozrywka, edukacja, ucieczka od codzienności i estetyka. Nastawienie na przeżywanie i emocje. Produkty typu ACE (ang. adventure, culture, ecology – przygoda, kultura, ekologia) i ASI (Activities&Special Interests – aktywność + specjalne zainteresowania). Kryteria wyboru: rozwijanie zainteresowań, poznawanie odmiennych kultur, wyzwania, chęć przeżycia ekscytującej przygody, przełamania rutyny i monotonii codziennego życia.
- **Turystyka rozwoju osobistego i inwestowania w siebie** – trend rozwoju osobistego, nieustannego poszerzania wiedzy i maksymalizacji doświadczeń na jednostkę czasu, urlop jako inwestycję w rozwój duchowy lub fizyczny.
- **Nowe technologie i media** – komputery, urządzenia telekomunikacyjne, technologie Web 2.0, nowe media i portale społecznościowe
- **Zmiana sposobów komunikacji, informacji i promocji** – zapewnienie szybkiego dostępu do informacji – inwestycje w portale informacyjne i rezerwacyjne
- **Stworzenie możliwości konstruowania własnych pakietów w domu** tj. zapewnienie dostępu on-line do stale aktualizowanej i przystępnie sformułowanej oferty usług cząstkowych obszaru/miejsca,

obejmującej wszystkie elementy składowe szeroko rozumianego produktu turystycznego: począwszy od łatwo dostępnej informacji o atrakcjach i usługach turystycznych regionu, poprzez dogodny i punktualny transport, możliwość samodzielnej rezerwacji miejsca zakwaterowania, usług gastronomicznych i innych warunków bytowych, po atrakcje stanowiące właściwy powód przyjazdu – rdzeń produktu oraz możliwość zapisu wspomnień i oceny doznań, najlepiej przy wsparciu nowoczesnych technologii i portali umożliwiających dzielenie się doświadczeniami i emocjami (zamieszczanie zdjęć, opinii, polecenie usług i obiektów, sugerowanie możliwości rozwoju oferty)

- **Dostępność informacji na najnowszym urządzeniach mobilnych** – smartfonach i tabletach

GŁÓWNE KIERUNKI DZIAŁAŃ W TURYSTYCE WIEJSKIEJ W LATACH 2014-2020

- Zdiagnozowanie oczekiwań konsumentów w odniesieniu do turystyki na obszarach wiejskich
- Koncentracja na produkcie odpowiadającym na trendy
- Wdrożenie standardów jakości obiektów, produktów i usług
- Popularyzacja nowych form komunikacji i promocji
- Koncentracja na promocji produktowej
- Stymulowanie współpracy oraz tworzenie partnerstw
- Wydobywanie potencjału tkwiącego w ludziach, aktywizacja partnerów
- Zdiagnozowanie konsumentów i ich oczekiwań w odniesieniu do turystyki na obszarach wiejskich
 - Prowadzenie badań ruchu turystycznego: potencjał rynków emisyjnych, cechy demograficzne
- Koncentracja na produkcie
Produkt, ale jaki?
Atrakcyjny, innowacyjny, kompleksowy? – czyli....?
- Otwarty lub półotwarty, umożliwiający jego współtworzenie przez gościa
- Ukierunkowany na potrzeby wspólnot nowego typu
- Unikatowy – bazujący na potencjałach lokalnych, odwołujący się do głównego motywu podróżowania
- Maksymalizujący korzyści – potencjalne korzyści z zakupu produktu będą większe niż te, na które może liczyć turysta w miejscu stałego zamieszkania. Produkt musi kreować w turystyce subiektywne przeświadczenie, że pula łącznych korzyści

dostępnych w danym miejscu przekroczy te, które dostępne są w innych miejscowościach.

- Odpowiadający na przeobrażenia wzorców konsumpcji – m.in. specjalizacja w zależności od docelowego segmentu odbiorcy – dla seniorów, dla rodzin z dziećmi, dla singli, dla hobbystów, holistyczny dla amatorów rozwoju osobistego
- Zrównoważony - Slow life, slow food, umożliwiający kontakt ze społecznością lokalną, eko, zdrowy, umożliwiający celebrowanie doświadczeń, nietypowe pamiątki, rejestracja zdarzeń
- Odwołujący się do doznań i emocji – produkty typu 3E (entertainment, excitement, education), produkty typu ACE (adventure, culture, ecology) i ASI (Activities&Special Interests)
- Wdrożenie standardów jakości – podejście systemowe
 - Konieczność standaryzacji obiektów, produktów i usług
 - Upowszechnienie kryteriów i zasad
 - Przekonanie kwaterodawców, oferentów produktów i usług do uczestniczenia w systemie – opracowanie koszyka korzyści
 - Promocja standaryzacji

Popularyzacja nowych form komunikacji i promocji

- Promocja wśród usługodawców wykorzystania mediów społecznościowych oraz innych interaktywnych form komunikacji internetowej (np. systemy rezerwacji miejsc) jako instrumentów promocji realizowanej tak indywidualnie, jak i grupowo.
- Przygotowanie aplikacji na urządzenia mobilne (tablet, smartfone) – możliwości wyszukiwania i rezerwacji
- Zapewnienie dostępu on-line do stale aktualizowanej i przystępnie sformułowanej oferty usług cząstkowych, obejmującej wszystkie elementy składowe szeroko rozumianego produktu turystycznego

Koncentracja na promocji produktowej

- Promocja produktów turystycznych dostępnych na obszarach wiejskich
- Promocja konkretnych ofert sprzedażowych łącznie z podaniem możliwego miejsca zakupu
- Współpraca na linii dostawcy pojedynczych produktów i usług – sprzedawcy – wspólna promocja
- Kompatybilność przekazu – promocja wizerunkowa – promocja produktowa
- Wykorzystanie narzędzi społecznościowych – wspólne tworzenie komunikatów

Stymulowanie współpracy oraz tworzenie partnerstw

- Klastry jako forma współdziałania w działalności turystycznej na obszarach wiejskich
- Inne formy współpracy
- Wspieranie animatorów współpracy i partnerstw
- Poszukiwanie rdzeni współpracy – produkty, usługi, obszary
- Prezentacja dobrych praktyk – przede wszystkim korzyści dla partnerów współpracujących
- Premiowanie projektów składanych i realizowanych we współpracy
- Edukacja w zakresie współpracy pomiędzy dostawcami pojedynczych usług a sprzedawcami oferty – twórcami pakietów

Wydobycie potencjału tkwiącego w ludziach, aktywizacja partnerów

- Działania informacyjne i szkoleniowe skierowane do kwaterodawców dotyczące potrzeby poszerzenia oferty zgodnie z oczekiwaniami turystów (np.

wyposażenie w sprzęt sportowy czy sprzęt pływający, możliwość zakupu produktów regionalnych) oraz nowych nurtów zachodzących z turystyce wiejskiej (ekoturystyka, turystyka rehabilitacyjna czy zdrowotna, turystyka związana z zielarstwem, integrowanie produktów turystycznych, itp.).

- Promowanie wśród kwaterodawców specjalizacji (poszukiwania wyróżników), budowania produktów turystycznych dostosowanych do potrzeb konkretnego segmentu rynku, kreowania atrakcji, poszerzenia różnych możliwości zagospodarowania czasu podczas pobytu i pakietowania usług
- Prezentacja dobrych praktyk
- Upowszechnienie analiz, ekspertyz, statystyk oraz innych dokumentów

W TURYSTYCE CZŁOWIEK I JEGO POTENCJAŁ SĄ KLUCZOWYMI CZYNNIKAMI SUKCESU

LGD STOWARZYSZENIE „DZIEDZICTWO I ROZWÓJ”

ul. Wojska Polskiego 80A
26-700 Zwoleń

tel./fax 48 676 20 29
e-mail: stowarzyszeniedir@o2.pl

www.dir.zwolen.com